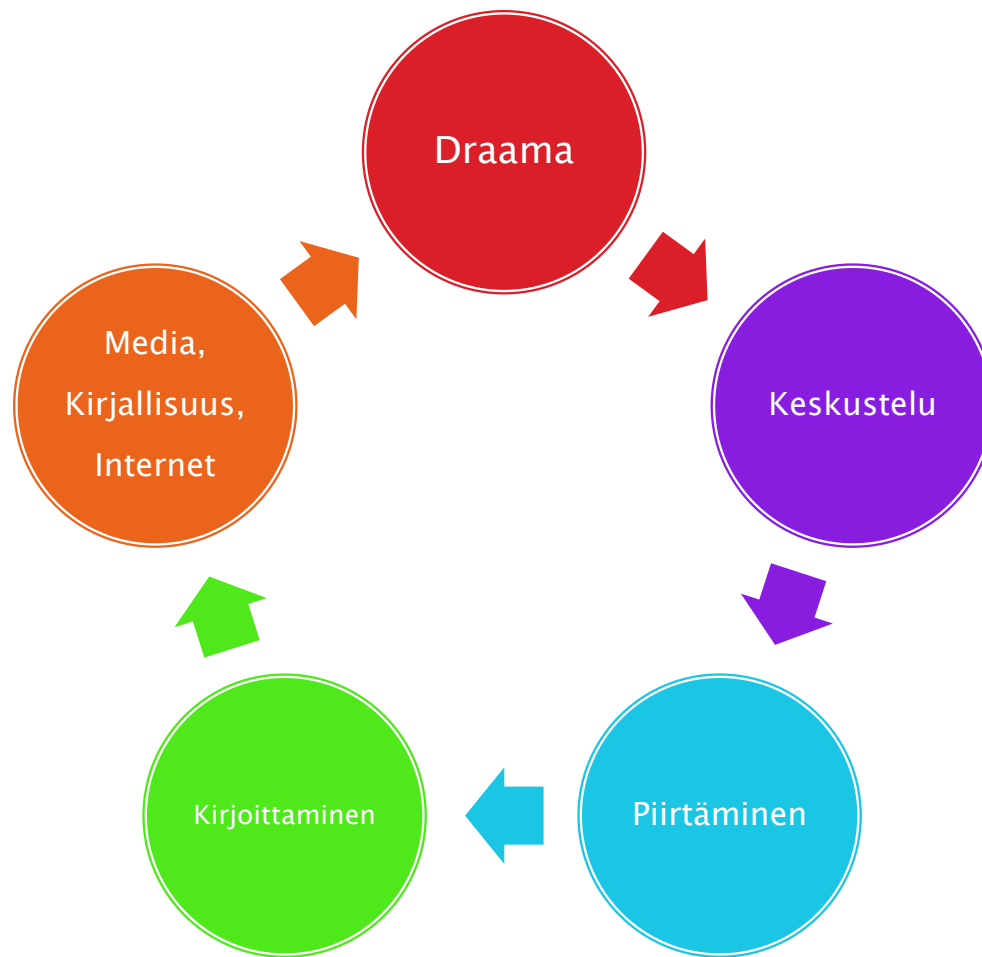

Toiminnallisia, kinesteettisiä ja draamallisia työtapoja

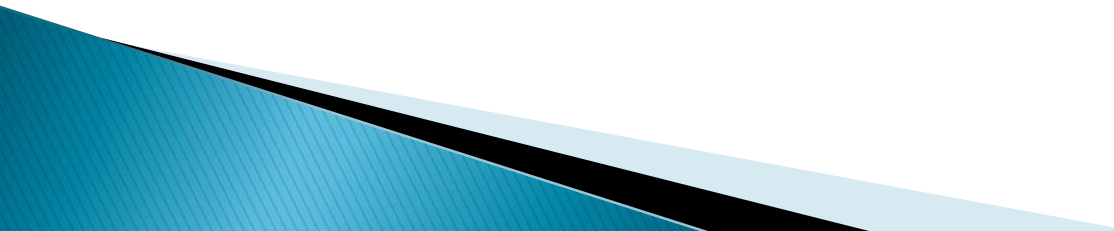
Imatralla 2.10.2014

Nina Maunu, äidinkielen ja kirjallisuuden
lehtori, Kilonpuiston koulu, Espoo

Toiminnallisia menetelmiä

Toiminnallisten metodien hyödyt

- ▶ Aktivointi
 - ▶ Keskittymistaidot
 - ▶ Itsetuntemus ja -luottamus
 - ▶ Ryhmätyötaidot
 - ▶ Mielikuvitus, luovuus, taiteellisuus otetaan käyttöön
 - ▶ Muistaminen, oppiminen paranee
 - ▶ Oppimisesta tulee ryhmässä hauskaa
-

Toiminnallisuudella pyritään oppijan

aktivointiin

- motivointiin
- osallistamiseen
- ryhmäyttämiseen
- mielenkiinnon herättämiseen opittavaa ainesta kohtaan

hyvinvointiin

- itsetuntemuksen ja itsetunnon vahvistamiseen
- kulttuurisen ja hiljaisen tiedon sekä empatiakyvyn lisääntymiseen

tunne- ja liikemuistin herättämiseen

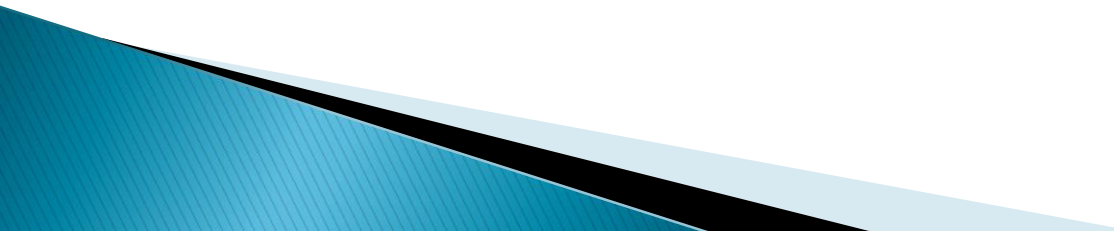
- flow-kokemuksen mahdollistamiseen

Lengel & Kuczala (2010). **The Kinesthetic classroom**: teaching and learning through movement. Oaks: Corwin press.

- ▶ Teos perustuu ajatukselle **kokonaisvaltaisesta oppijasta.**
- ▶ Kinesteettiset menetelmät tarjoavat mahdollisuuden oppijalle kasvaa:
 - **kognitiivisesti**
 - **sosiaalisesti**
 - **henkisesti**
 - **emotionaalisesti**
 - **fyysisesti**

Lengel & Kuczala (2010)

▶ Merkityksellinen liike:

- 1) valmistaa aivoja uuden oppimiselle
 - 2) suo tarpeellisia lepotaukoja
 - 3) ylläpitää kuntoa ja liikuntaa elämäntapana
 - 4) kehittää ryhmähenkeä
 - 5) sopii sisällön kertaamiseen
 - 6) sopii sisällön opettamiseen
-

Merkityksellisen liikkeen voima

- ▶ auttaa parantamaan aivon eri osien vuorovaikutusta
- ▶ saa aikaan tarpeellisia taukoja, jotka auttavat prosessoimaan ja sulattamaan tietoa
- ▶ rohkaisee terveelliseen elämäntapaan
- ▶ helpottaa uuden tiedon omaksumisessa sekä ryhmähengen parantamisessa
- ▶ kehittää mieleenpalauttamista, kun kerrataan opittua
- ▶ auttaa uuden sisällön muistamisessa iästä ja kulttuurista riippumatta (Madigan teoksen *The Kinesthetic classroom* (2010) esipuheessa)

Liike

Griss,
S.
1998

Minds in motion:
a kinesthetic
approach to
elementary
teaching
curriculum.
Portsmouth: NH
Heinemann

Oppiminen
on koko
kehon asia

Liike lisää
oppimiskykyä
, luovuutta,
stressin-
hallintaa,
terveyttä.

Jo 10 min
riittää.

Linkkivinkkejä liikkumisen tärkeydestä

- ▶ Aivotutkija neuvoo: Näillä viidellä niksillä pysyt vireessä koko päivän (Mervi Juusola, <http://www.hs.fi/kotimaa>)
- ▶ Oppiminen: pääasia vai päänasia (http://www.sivistys.net/oppia-ika-kaikki/oppiminen_paaasia_vai_paan_asia/)
- ▶ Koordinaatioharjoitukset parantavat oppimista (<http://www.kp24.fi/uutiset/teemat...>)
- ▶ Sykettä liikunnasta ja musiikista (Sirpa Vahtera; <http://psykologia.fi/ajankohtaista/maanantaiblogi/...>)
- ▶ Istuminen pannaan Joensuussa –oppilaat hytkyvät palloilla (http://yle.fi/uutiset/istuminen_pannaan_joensuussa_oppilaat_hytkyvat_palloilla/...)
- ▶ Mikä siinä istumisessa on niin vaarallista? Asiantuntija vastaa (<http://yle.fi/aihe/artikkeli/2014/01/20/mika-siina-istumisessa-niin-vaarallista-...>)
- ▶ Istuminen tappaa – kaikkia haittoja ei vielä edes tiedetä (<http://www.hs.fi/terveys/...>)
- ▶ Istuminen yli 6 tuntia päivässä voi jopa tappaa – lue hurjat vaikutukset (<http://www.mtv.fi/koti/arki/artikkeli.shtml/2012/10/1633134/istuminen-yli-6-tuntia...>)

Toiminnallisen kieliopin määritelmä

Toiminnallinen kielioppi on kielen käsitteiden ja rakenteiden opiskelua luovin, yhteistoiminnallisin sekä kinesteettisin menetelmin.

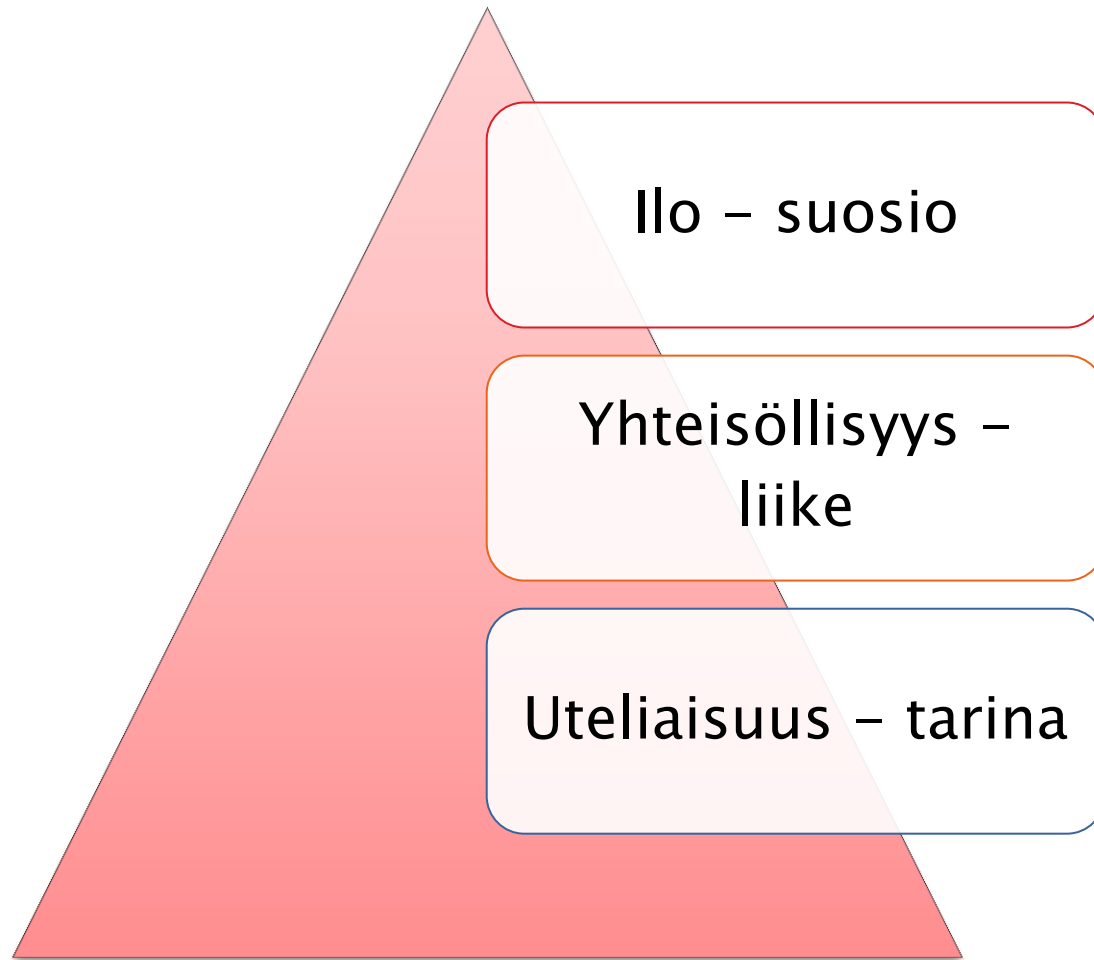
Menetelmät tukevat mm. yksilön itsetuntemusta ja -luottamusta, vuorovaikutustaitoja, tutkivaa ja kokonaisvaltaista oppimista.

Menetelmät hyödyntävät mm. ilmaisutaidon ja draamakasvatuksen sekä liike- ja tanssi-ilmaisun tekniikoita.

Mikä motivoi minua opettajana toimimaan?

- ▶ Tieto, ettei kukaan jaksa opiskella pitkiä aikoja yksin kirjojen tai pöytäkirjojen kanssa; vastapainoa kaivataan.
 - ▶ Kinesteettinen oppija
 - ▶ Äidinkielen osa-alueiden integrointi, esim. mediakasvatus, kirjoittaminen, kirjallisuus, ilmaisutaito; oppiaineiden välinen integrointi
 - ▶ Kollegoiden ja oppilaiden palaute
-

Uteliaisuus, yhteisöllisyys, ilo

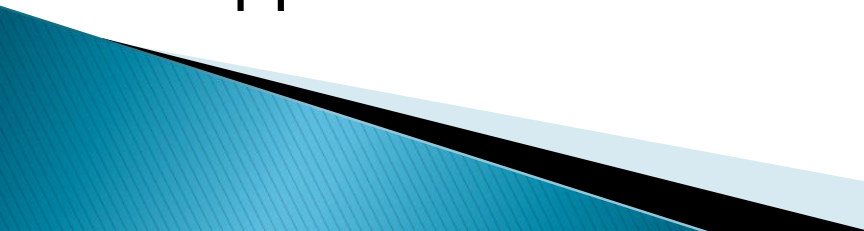
Toiminnallisten metodien avainsanat

- ▶ Keskustelu
 - ▶ Tekemällä oppiminen, oppimisen kehollistaminen
 - ▶ Käden ja ajatuksen yhteistyö: kirjoittaminen
 - ▶ Improvisaatio, leikki, draama
 - ▶ Hyödynnetään ja tehdään itse kuvaa, runoa, laulua, satua, tarinaa
 - ▶ Pari- ja pienryhmätyö, yhteistoiminnallinen oppiminen
 - ▶ Roolit
 - ▶ Mielikuvituksen ja oman ajattelun kehittäminen ja korostaminen
 - ▶ Toisen kohtaaminen, erilaisuuden hyväksyminen
-

Harjoitusmuodot

- ▶ **Yksilötyö**, esim. piirtäminen, kirjoittaminen
 - ▶ **Parityö**, esim. keskustelu, improvisaatio, liike
 - ▶ **Pienryhmätyö**, esim. loru, räp, improvisaatioesitys, suunniteltu improvisaatio, patsas, kuva, kilpailu
 - ▶ **Koko ryhmän harjoitukset**, esim. kaikki harjoittelevat yhtä aikaa pienryhmissä/ kaikkien kanssa, pelit, leikit, kertomus, improvisaatio, eri aistit
 - ▶ **Erityyppiset harjoitusmuodot ja -menetelmät**
-

Toiminnallisista harjoituksista

- ▶ **Opettaja luo** toiminnallaan innostuneen, luotettavan, turvallisen ja rennon ilmapiirin.
 - ▶ **Jokaista ryhmäläistä** arvostetaan, mahdollisiin häiriöihin puututaan heti.
 - ▶ Harjoitukset **motivoidaan**.
 - ▶ Harjoitukseen voi ottaa mukaan ajankohtaisia tai muuten **tärkeitä teemoja**, muita oppiaineita tai oppilaita kiinnostavia teemoja.
-

Vinkkejä opettajalle

- ▶ **Lähde liikkeelle pienestä, siitä mikä sinua sytyttää. Harjoituksia voi aina syventää.**
 - ▶ **Ole itselle armollinen; aina opitaan jotakin.**
 - ▶ **Harjoitusten kehittäminen ja ideoiminen innostaa ja opettaa myös opettajaa.**
 - ▶ **Ihmetellään kieltä, luodaan siihen omaa suhdetta ja polkuja käytännön tilanteisiin.**
-

Harjoitusmuodoista

- ▶ Kaikki harjoitukset ovat **sovellettavissa** monella tapaa eri aiheisiin, eri tasoille ja erilaisille oppijoille, esim. Tervapata (sanasto), Kuuma tuoli (kysymykset ja vastaukset), Neljä kuvaa (juoni, kappaleen sisältö). Sama harjoitus voi siis käydä monen eri aiheen käsittelyyn.
- ▶ Jokaista harjoitusta edeltää **keskustelu**, ja on tärkeää jättää aikaa harjoituksen reflektointiin: Mitä opittiin? Miltä tuntui tehdä? Mitä varten harjoitus tehtiin?
- ▶ **Oppikirjasta** on yleensä ennen harjoitusta opiskeltu teoria tai oppikirjaa käytetään tiedon syventämiseen. **Vihkoa** käytän muistiinpanojen tekemiseen ja tiedon visualisointiin. (Nykyisin myös videota, kännykkäkameraa yms.)

Esimerkkinä yläkoulun äidinkieli

▶ 7. luokka

- ▶ Harjoitusten painottuminen eri luokka-asteilla
- ▶ Sanaluokat – koko ryhmä, leikit
- ▶ Sijamuodot – mielikuviutus, ”tyypit”, draama

▶ 8.luokka

- ▶ Lauseenjäsenet – oma elämä, roolit, draama
- ▶ Modukset – pari- ja ryhmäharjoitukset (+ kirjallisuuden lajityypit)

▶ 9. luokka

- ▶ Kielen rakenteiden kertaus (nominaalimuodot + kirjallisuuden historia ja tyyliuunnat)

Kaikilla asteilla lisäksi

kielenhuoltoa !

Mieleenjääneitä harjoitustyypppejä

- ▶ **Sanaluokat:**

surinasiivet, tervapata, substantiivikuva, käsitehierarkiat, hernepussiharjoitukset, adjektiivien vertailuasteimprot, verbikone, aikamuotokättely, mukautumisimprot

- **Sijamuodot:**

sijamuotosalaatti, commedia dell´arte -tyypit, ammattiketju, kinesteettinen tarina sisä- ja ulkopaikallissijoista, räp/ oma koreografia/ loru/ näytelmä

▶ **Lauseenjäsenet:**

piirroksiset luonteenpiirteinen, pantomiimit, hernepussiharjoitus objektin sijamuotoihin, lauseenjäsen -pelikortit ja rooli-improvisaatio, lauseke-ketjut, lausekahvila

• **Modukset eli tapaluokat:**

identiteettikeskustelu, tositapa-improvisaatio taustaaänineen, modusapilakeskustelut ja -improvisaatiot

Geert Vandermeersche (Kentin yliopisto, Belgia):

The Teacher as Storyteller. The Narrative turn in Language Education. (K.Egan (1986): Teaching as Storytelling)

▶ Argumentit vastaan

1. Ei käy kaikkiin aiheisiin. (32)
2. Aikasyöppö. (18)
3. Liian abstraktia, Eganin metodi horjuva tai vaikea ymmärtää. (10)
4. Täytyy integroida perinteisten metodien kanssa. (10)
5. Ei kaikille luokka-asteille. (7)

Vastaajina 85 auskultoijaa.

▶ Argumentit puolesta

1. Motivoiva. Linkittyy opiskelijoiden elämään. (28)
2. Helpottaa muistamista. Ajatteluväline. (16)
3. Opettajan osallistuminen mahdollista. (13)
4. Opetuksen oikeutus: selitetään miksi. (12)
5. Opettajan ja oppilaan luovuus ja mielikuvitus. (11)

Puolustukseni

- ▶ Aina kannattaa yrittää ja kokeilla! Tilaksi riittää tavallinen luokkahuone, sillä jopa pulpetissa istuen tai sen vierellä seisoen voi tehdä toiminnallisia harjoituksia, jos ei halua raivata luokkahuoneeseen tilaa sen enempää.
 - ▶ Menetelmät ovat sovellettavissa kaikenikäisille ja -tasoisille oppijoille, ja vaatimustasoa voi nostaa ja laskea ryhmän toiminnan mukaan.
 - ▶ Joitain menetelmiä voi joko järjestää kilpailuiksi tai sitten ei. Opettaja tietää ryhmänsä.
 - ▶ Vaikka useat menetelmät saattavat viedä paljonkin aikaa, menetelmät tuottavat oppijassa sellaista mielihyvää, että se poikii paljon (muuta) hyvää jatkoon, esim. oppimisilmapiiriin, joka on kaiken a ja o.
 - ▶ Termien varaan on ollut hyvä rakentaa toiminnallinen ohjelma – ja samalla termit avautuvat ja tulevat oppijalla käyttöön.
-

Aiheesta lisää

toiminnallinenkielioppi@groups.facebook.com

- ▶ www.aidinkielenopetustieteenseurary.com
- ▶ Googlaa! (Mm. kotisivuni ja siellä julkaisuluettelo)
- ▶ Prof. Katri Sarmavuori (toim.): Aikakauskirja Äidinkielen opetustiede 38/2009, 39/2010, 40/2011 (tutkimustulokset)
- ▶ Virke 1/2011 (Äidinkielenopettajainliiton jäsenlehti)

Innostavia teoksia kielen opetukseen

- ▶ **Kieli ja sen kieliopit.** Opetuksen suuntaviivoja. 1994. Opetusministeriö. Hki: Painatuskeskus.
- ▶ *Moilanen, K.* 2008. **Kielinavigaattori:** käytännön työvälineitä kielenopetukseen. Hki: WSOY Oppimateriaalit.
- ▶ *Lengel, T. & Kuczala, M.* 2010. **The Kinesthetic classroom:** teaching and learning through movement. Oaks: Corwin press.
- ▶ *Sinivuori, P. ja T.* 2009. Esiripusta arvoihin. Toiminnallinen draamakasvatuskirja. JKL: Atena

Kuka olen?

- ▶ **Prof. Katri Sarmavuori kyseli v. 2008, kuka lähtisi kehittämään toiminnallista kielioppia, ilmoittauduin kokeiluun.**
- ▶ Vuodesta 2008 olen aktiivisesti kehitellyt ja testaillut erilaisia toiminnallisia menetelmiä kaikkiin kielen rakenteiden osa-alueisiin yhdessä yläkoulun oppilaitteni kanssa sekä kymmenissä pedagogisissa iltapäivissä opettajien kanssa eri puolilla Suomea sekä ulkomailla (Tanska, Saksa, Viro).
- ▶ Äidinkielen opettajat, suomi toisena kielenä opettajat, vieraiden kielten opettajat, erityisopettajat ja jotkut reaaliaineiden opettajat eri asteilta ovat osallistuneet koulutuksiini.
- ▶ Koulutan mielelläni opettajia aiheesta aina yhden tunnin koulutuksista vaikka kolmen päivän koulutuksiin.

Paljon toiminnallisia, liikunnallisia
hetkiä sekä onnistumisen iloa!

toivoo

nina.maunu@espoo.fi

KILONPUISTON KOULU, ESPOO